

**Хөдөө аж ахуйн салбар
дахь пассив
инновацийн
санхүүгийн систем-
21.08.2024**

Үр дүн 1: Хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийн арга хэрэгслийн боловсруулалт

Хоршоодын 70 % нь хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийн арга хэрэгслийг ойлгомжтой, зохистой боловсруулсан гэж үзэж байна.

Үр дүн -92%

Үр дүн 1: Үйл ажиллагаа

Ном зүйн тойм

- НАМАС Сэлэнгэ хоршоо өгөгдлийн сан => 60
- Хоршоо хөгжүүлэх сан Сэлэнгэ өгөгдлийн сан => 540

Сонгосон бүлгийн хэлэлцүүлэг

- 30 хоршоог сонгох
- Санал асуулгыг боловсруулах
- 1сарын 27нд хоршоод эхний СБХэлэлцүүлэгт оролцсон

Үр дүн 1 : Үйл ажиллагаа

Оролцогч талуудтай уулзах

- Банк: Хаан банк, Голомт банк, Төрийн банк
- Сэлэнгэ аймгийн газар тариалан хүнсний газрын дарга
- ББСБ: VisionFund , LendMN
- NAMAC

Одоо үйлчилж буй санхүүгийн механизмын зураглал

- 60 нэр төрлийн санхүүгийн бүтээгдхүүн

VisionFund

 lendmn

Үр дүн 1: Үйл ажиллагаа

Хөрөнгө оруулалтын өгөөжийг тодорхойлох

Өмнөх төслийн 6 хоршоодод санал асуулга явуулж, барилгын компанитай хамтран дараах зүйлсийг тодорхойлох:

- **Хөр/оруулалтын зардал** (материал, тээвэр, тонс, төхөөрөмж, ажиллах хүч, усжуулалт)
- **Үйл ажиллагааны зардал** (үр, хөрс болон тарих орчин, өвчлөлийн менежмент, гэрэлтүүлэг болон усны шахуургын цахилгаан, засвар, баглаа боодол тээвэр зуучлал, маркетинг, ажиллах хүчний зардал)
- **Орлого** (хүнсний ногоо болон улирлын үнэтэй холбоотой)

Үр дүн 1: Үйл ажиллагаа

Хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийн арга
хэрэгслийн туршилт болон танилцуулга
Эхний СБХэлэлцүүлэгт оролцсон
хоршоодоос

- ADRA-гийн хамтарсан сургалтын үеэр 7 сарын 25, 26
- Оролцогчид: 20
- Хаана: Ногоон Ази ТББ-ын сургалтын танхимд
- Excel хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийн арга хэрэгсэлд оруулсан санал хүсэлт

Үр дүн 1: Дүгнэлт 1/3

Номзүй

Намас өгөгдлийн сан (60)

- 26% < 41 настай
- 54% эмэгтэйчүүд
- Зөвхөн 20 нь 20-40 хооронд оноотой

Бүлгийн хэлэлцүүлэг (27)

- 6 хуримтлалын сантай
- 7 хөрөнгийн эрсдэлтэй
- 13 нябо, 18 банкны хуулга
- Хоршооны нэр дээр дундын хөрөнгө, эд хариу, барилга, газар байхгүй, => барьцаагүй
- Орлогоо нийлүүлдэггүй, гишүүн бүр тусдаа өөрөө зах зээлтэй холбогддог => хамтдаа хуримтлуулсан гэх хоршооны орлогын баталгаа байхгүй
- Хамгийн чухал зардал: үр, тоног төхөөрөмж, ажиллах хүч, тээвэр

Сэлэнгэ өгөгдлийн сан (540)

- Ихэнх зээл < 10сая MNT
- Муу зээл 369/540
- 47/540хүнсний ногоонд,

- 5 ЖДҮ сан, 3 банк, 19 нь төслөөс
- Ашиг 34% <10сая (38%

Үр дүн 1: Дүгнэлт 2/3

Санхүүгийн зураглал : Санхүүгийн байгууллагатай уулзах

- ⇒ Хоршоодтой харилцсан түүхгүй (барьцаа юмуу хамтын орлогын баталгаа байхгүй),
- ⇒ Банкны секторт хоршоодыг үнэхээр эрсдэлтэй гэж үздэг
- ⇒ Хоршоодод хандахын тулд өөрсдийн багцыг сайжруулах хүсэлтэй
- ⇒ Газар тариалангийн зээл, ногоон зээл, эмэгтэйчүүдийн зээл

Хөрөнгө оруулалтын өгөөж

Сая төгрөгөөр	НЭАХ	Эко зоорь
Хөрөнгийн зардал	25- 52	52-84
Үйл ажиллагааны зардал	10	11
Орлого	15	44
ХОӨ (зээлгүй) жилээр	5 - 11	1.5 – 2.5

Бүлгийн хэлэлцүүлэг 2

- Хөр/оруулалтын шийдвэрийн арга хэрэгслийг туршигч үр дүнг мэдээд баярласан.
- Хэрэглэхэд хялбар

Үр дүн 1: Дүгнэлт 3/3

	Банк	ББСБ	DVP сум	Олон улсын
Муу зээлийн түүх	Байхгүй	Байхгүй	Байхгүй	Байхгүй
Хэмжээ сая MNT	10 – 5 000	4 - 500	0.6 - 2 500	800 – 8 000
Барьцаа	100-150% Хөдлөх боломжгүй хандалт	0-100% Хөдлөх боломжтой хандалт ок	F	Банкны шаардлага
Хүү	14% (Gov 6%)	39%	3%	9%
Орлогын баталгаа	Банкны хуулга	Банкны хуулга	Банкны хуулга	Банкны шаардлага
Өр/орлогын харьцаа	60%	70%		Банкны шаардлага
Бизнес төлөвлөгөөний санал			Тийм	Тийм
Хугацаа жилээр	1-10	1-unlimited	5	7 - 10
Сарын төлбөр	Тийм	Уян хатан	Тийм	Банкны шаардлага
Урьдчилгаа төлбөр				Тийм

Үр дүн 1: Сэтгэгдэл

Цэрэнгийн Цэрэндаваагийн

ХААИС-ын ЭЗБС-ийн ахлах багш

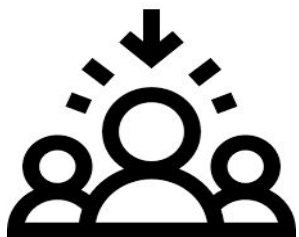

Үр дүн 2: Амьдрал дээр турших

**10 хүн ХАА-ын пассив шийдэлтэй
холбоотой шинэ чадварыг
эзэмшсэн
Амжилт 20**

**Хоршооны хүмүүсийн 50% нь
хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийн
арга хэрэгслийг ашиглаж чадахаар
болсон.
Амжилт 40%**

Үр дүн 2: Үйл ажиллагаа

Хоршоог сонгох

Зайлшгүй шалгуур 15/31 (НАМАС өгөгдлөөр бөглөх) Удирдах зөвлөлд 1 эмэгтэй, - хоршоонд 60% нь эмэгтэйчүүд

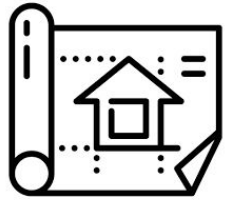
Хүсэл сонирхол 8/15 (оролцох хүсэлт)

Нэг суманд 2 хоршоо байх ёстой 4/8

Мандал сумын хоршоог сонгосон нь түүний Улаанбаатар хоттой ойр байршил, мөн харилцан нөхөгдөх боломж юм

Үр дүн 2: Үйл ажиллагаа

Дэмжлэг: Байгууламж

Тэдгээрийн аль алинд барилга
барихын өмнө **үерийн бүс, хөрсний
бохирдлыг шалгаж, хөрсний**

шинжилгээ
Төслөөр мөн.

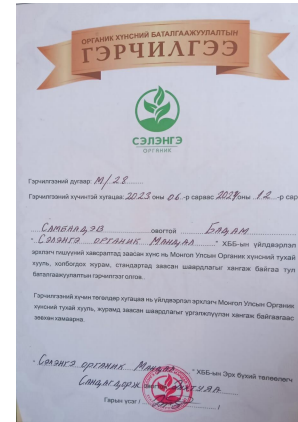
- * Усалгааны систем, нөөцийн сав
- * Хөрсний PH шалгагч, халуун хэмжигч, ус хэмжигч
- * Зуны хүлэмж

Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын төвийн хөрсний бохирдлын судалгааны ажлын тайлан 2021 он

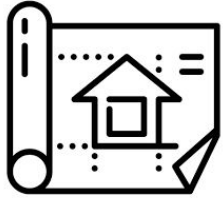

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН МАНДАЛ СУМЫН ТӨВИЙН
ХӨРСНИЙ БОХИРДЛЫН СУДАЛГААНЫ ТӨСЛИЙН
ТАЙЛАН

УЛААНБААТАР 2021 ОН

Үр дүн 2: Үйл ажиллагаа

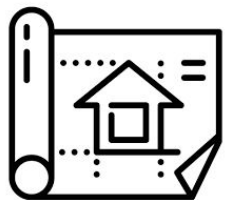

Дэмжлэг: Байгууламж => Мандал органик фүүдс

- Хоршоо газар + худаг авсан
- 240m² НЭА хүлэмж + харуулын өрөө
- Өөрсдөө барьсан + төмөр хүрээ хийхэд зөвлөгч багш
- Шинэ загварын зургийг Geres (төмөр + хаалга)

Үр дүн 2: Үйл ажиллагаа

Дэмжлэг: Байгууламж => Зүүнхараа Баялаг

- 120m² НЭА хүлэмж + харуулын өрөө
- Geres НЭА хүлэмжийн зураг, байгууламжийг компани (төмөр хүрээтэй, хаалга нь том)
- Хоршоо газартай боловч хэт хол => гишүүний усан хангамжтай газрыг ашиглана.

Үр дүн 2 : Үйл ажиллагаа

Дэмжлэг: бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл

Хавар эрт: ирээдүйн шинэ НЭА
хүлэмжинд зориулж суулгац
хийсэн

	НЭА хүлэмжийг хэрхэн ашиглах	Эко зоорийг хэрхэн ашиглах
Огноо:	11/06/2024	6&9 / 08/ 2024
Оролцогчид	21	16
Хаана	Мандал сум	Мандал сум, УБ
Хангасан материал	Зарцуулалт, үйл ажиллагаа, үр дүнг шалгах бүртгэлийн дэвтэр	

ТАРИАЛАНЧИЙН
ӨВРИЙН ДЭВТЭР

АЙМАГ СУМЫН НЭР _____
БҮЛЭГИЙН НЭР _____

Үр дүн 2: Үйл ажиллагаа

Дэмжлэг: Хөрөнгө оруулалт Цэрэнгийн Цэрэндаваа

ХААИС-ийн ЭЗБС-ийн
ахлах багш, , ХХААБ-д
сурсан

	Ирээдүйн бизнес төлөвлөгөө хэрхэн боловсруулах	Санхүүгийн онолын мэдлэг	Бизнес төлөвлөгөөний үр дүнгийн танилцуулга
Огноо:	12/06/2024 Am- Pm	5 -8 /08/ 2024	5 -8 /08/ 2024
Оролцогчид	10 and 2	16	6-10
Хаана :	Мандал сум	Мандал сум, УБ	Мандал сум , УБ
Хангасан материал		PPT	Бизнес төлөвлөгөө

Үр дүн 2: Дүгнэлт

Хоршоодоос

- Өөрсдийг нь сонссонд баяртай байгаа, уян хатан байдал
- Хоршооны гишүүн бүрт зориулж санхүүгийн сургалт явуулаасай гэсэн хүсэлтэй

Geres багийнхнаас

- Юуг, яагаад шалгах чухал гэдэг санааг хүргэх
- Идэвхгүй шийдлийг хэрэглэх нь чухал байх төдийгүй НЭА хүлэмжийн хувьд ашиг нь хариугүй,

Цэрэндаваа сургагчаас

- Эдгээр шийдлийг ашиглаж ажил хэрэг болгох тухайд илүү ихийг мэдэхэд сонирхолтой байсан

Үр дүн 2: Сэтгэгдэл

Мандалын органик хүнс- Лхагвадорж

Зүүнхараа Баялаг- Бадам

Үр дүн 3: Харилцаа холбоо, түгээн дэлгэрүүлэлт

3-н Зөвлөмжийн үйл ажиллагааг боловсруулж, хамгийн багадаа 2 бүтцэд өгсөн. Зөвлөмжийн 1 нь хүйсийн онцлогийн тухай байх ёстой.

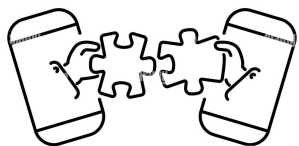
Амжилт 3 зөвлөмжийг 3 өөр бүтцэд өгсөн.

Бүгдэд нь хүйсийн онцлог болон санхүүгийн
хөшүүргийг оруулсан.

**Хоршоодын хооронд олон улсын харилцааг
туршлага солилцоог урамшуулахаар
санаачилсан.**

Тийм

Үр дүн 3: Үйл ажиллагаа

Францын хоршоотой холбогдсон

нь

Fb бүлэг үүсгэх - Эхний виртуаль зочлолт: 5 сарын 27нд
Ярилцсан сэдэв: Францын НЭА хүлэмжтэй танилцаж,
туршилтын хоршоодын асуултанд хариулсан

2дох виртуаль зочлолт: 8сарын 5нд

Сэдэв: Өөрсдийн ажлыг

танилцуулсан

360 ойр орчинтой танилцах зочлолт: Зүүнхараа Баялаг, Мандал

[органик хүнс](#)

FSPI-A

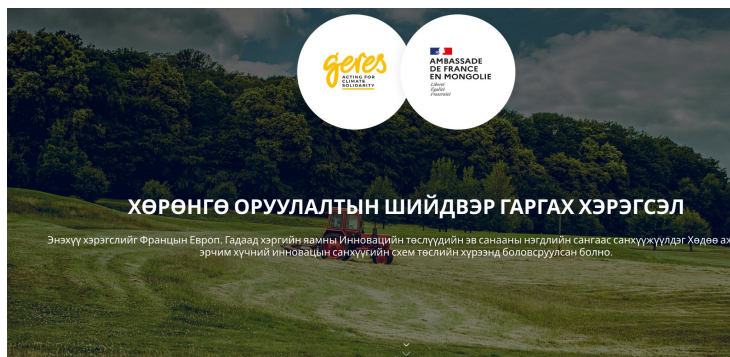
Final event 21.08.2023

Үр дүн 3: Үйл ажиллагаа

Хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийн онлайн арга хэрэгсэл

- Цахим шуудангийн хаягаараа хандах боломжтой
- Хэдэн хүн ханддагийг мэдэж, нэг жилийн дараа санал асуулга явуулж болно.

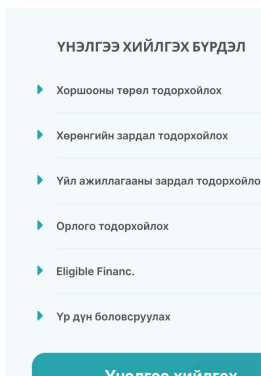

- Утсан дээрээ ашиглаж болно
- Geres GMN facebook-д нийтлэгдэнэ
- Сонирхсон аливаа байгууллагын вэбсайтад линкийг нэмж болно: MofALI, NAMAC, MULS, Province, ...

ИДНИЙ ЗОРИЛГО

Идний ногоо тариалалт хоршоодын хөдөө аж ахуйн эрчим хүчний шийдэлд хөрөнгө оруулах боломжтой эсэх, хэрэв тийм бол хамгийн тохиромжтой санхүүгийн схем юу вэ гэсэн эхний бөгөөд

Зорилт: 850 таталт => цахим шуудангийн хаягаар өгөгдлийн сантай холбогдож болно

[ЛИНК](#)

Үр дүн 3 : Харилцаа холбоо, түгээн дэлгэрүүлэлт

Зөвлөмж

Багц 1: Саад бэрхшээлийг тодорхойлох

Хоршоодоос:

- * Үнийн хэлбэлзэл, өртгийн сүлжээний сорилт,
- * Улирлын орлого
- * Нийтлэг нөхцөл, үүрэг хариуцлагын тодорхойгүй байдал
- * Санхүүгийн бүтээгдхүүний тухайд мэдлэггүй

Эмэгтэйчүүдэд тулгарч буй хязгаарлалт

- * Чухал тоног төхөөрөмж байхгүй
- * Өмчлөх эрх
- * Даалгаврын зөрчил (гэр бүл, үйлдвэрлэл, маркетинг)
- * Эмэгтэйчүүдтэй хэлэлцэх хүсэлтэй

Санхүүгийн байгууллагаас:

- * Жижиг агрибизнессийн мэдлэггүй
- * Мөнгөний урсгал, эргэн төлөлтийн хуваарь
- * Дур хүсэл, эрсдэл
- * Ханган нийлүүлэгчидтэй туншилдаггүй

Төрийн байгууллагаас:

- * хоршоодын бэрхшээл, сорилтыг дутуу үнэлдэг
- * Чадавхийг бэхжүүлэх сургалт хангалтгүй

Үр дүн 3 : Харилцаа холбоо, түгээн дэлгэрүүлэлт

Зөвлөмж

Багц 2: Бодлогыг хянан үзэх
Гол ярилцлага
(MoFALI, NAMAC, Lendmn, АУИС, ХААН банк, Сэлэнгэ)
9 зөвлөмжийн багцыг боловсруулах

- 1-Бизнесийн түншлэлийг байгуулах
- 2-Зардал, үр ашгийн шинжилгээ
- 3-Санхүүгийн байгууллагаас агрибизнесст зориулж тохиромжтой үйлчилгээг гаргах
- 4-Аймаг, сумын төрийн ажилтнуудын чадавх, ойлголтыг нэмэгдүүлэх
- 5-MoFALI хөндлөн огтлолын арга
- 6- Малчдын сайн туршлагыг хүнсний ногоо тариаланчдад хэрэгжүүлэх
- 7- Төрөөс санхүүгийн боловсролд хөрөнгө оруулах
- 8- Аймаг сумаас үр ашигтай Агропаркт хөрөнгө оруулах
- 9-Хоёрдогч хоршоодыг байгуулахыг дэмжих

Үр дүн 3 : Харилцаа холбоо, түгээн дэлгэрүүлэлт

Зөвлөмж

Багц 3 : 3 зөвлөмж болгон багасгах

Зөвлөмж	Арилгасан бэрхшээл	Эмэгтэчүүд ийн онцлог	Хэнд
1-бизнес түншлэл байгуулах хаяг	8	2	Санхүүгийн байгууллага
6- Малчдын сайн туршлагыг хүнсний ногоо тариаланчдад хэрэгжүүлэх	7	3	MoFALI
9-Хоёрдогч хоршоодыг байгуулахыг дэмжих	9	2	Олон улсын NAMAC Сум

Үр дүн 3: Дүгнэлт

Мэдээж зөвлөмж

Бүтээлч хэрэглээ, хамгийн хямд шийдлийг боловсруулах Geres-н ажлууд

=> Geres нь эдгээр сэдвээр бүх оролцогчидтой ажлаа үргэлжлүүлэх, мөн Монголын хүнсний аюулгүй байдлын нийтлэг зорилгод хүрэхэд оролцох хүсэлтэй байна.

Үр дүн 3: Үйл ажиллагаа

ADRA-Geres MoU 22/02

Mandal soums visit 14/03

NAMAC event : 5/03

Үр дүн 3: Үйл ажиллагаа

Vegetable Delivery at the French embassy : 05/07

French Day : 8/06

Зөвлөмжийг гардуулах

FSPI-A

Final event 21.08.2023

Зөвлөмж гардуулах

**Анартүвшин - Vision Fund Зүүнхараа салбарын
захирал**

Бизнес түншлэл байгуулах хаяг

Зөвлөмж гардуулах

Алтангэрэл - Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн яам

Малчдын сайн туршлагыг хүнсний ногоо тариаланчдад хэрэгжүүлэх

Зөвлөмж гардуулах

Алтантуяа - National Association of Mongolian Agricultural Cooperatives (NAMAC)

Дундын хоршоодыг байгуулахыг дэмжих

Хаалтын үг - Жэрэс

Оролцогчдын зураг авалт

Баярлалаа !

Танд нэмэлт асуулт байна уу ?

Uyanga PUNTSAGDASH
FSPI-A Project Manager
u.puntsagdash@geres.eu
99826461

Eliane JARRY
Country Representative
e.jarry@geres.eu
9922-7136